

**ESCOLA SANT
GERVASI**
COOPERATIVA

ESCOLA SANT GERVASI

PROJECTE *FEM UN CURTMETRATGE*

XVII Premis El CAC a l'Escola

**Categoria A: Centres educatius. Subcategoria: Educació Secundària
Obligatòria**

ÍNDEX

. Introducció

1. FEM UN CURTMETRATGE. QUÈ ÉS?
2. METODOLOGIA DE TREBALL
3. OBJECTIUS
4. PARTICIPANTS
5. CONTEXT DESENVOLUPAMENT
6. COMPETÈNCIES
7. ÀREES CURRICULARS
8. CONTINGUTS CURRICULARS
9. TEMPORALITZACIÓ I SESSIONS
10. RECURSOS
11. VALORACIÓ PROFESSORAT
12. ANNEX 1 : FOTOGRAFIES

Introducció

Els adolescents actuals han viscut envoltats des de ben petits de pantalles, absorbint missatges audiovisuals de tota mena. Hom podria dir sense exagerar que van aprendre abans a llegir imatges que a llegir contes. En saben molt, tot i que d'una manera intuïtiva i fragmentada. D'altra banda, les xarxes socials d'Internet han promocionat la creació de continguts (imatges, relats en format de vídeo, tutorials, etc.) que juguen un paper trascendental en la construcció de llur identitat i de l'esfera cultural compartida per la seva generació. Música, imatges, pel·lícules... connecten individus que són seguidors, amics, referents.

L'escola ha d'assumir la importància en els nostres temps del llenguatge audiovisual, ja no només com a transmissor d'informació, vehicle d'expressió artística o font d'entreteniment, sinó també com a mitjà de comunicació interpersonal. No pot defugir la responsabilitat d'ensenyar a entendre i saber crear missatges audiovisuals de la mateixa manera que ha d'ensenyar a llegir i escriure l'alumnat textos estrictament verbals. Ha de promoure activitats de lectura reflexiva i de producció de missatges audiovisuals per tal que l'alumnat aconseguixi una bona competència en aquest àmbit. Això implica ajudar-lo a anar sistematitzant-ne els seus coneixements i fornir-lo amb eines que el permetin aplicar l'esperit crític a la seva recepció.

El projecte *Fem un curt* va ser pensat per contribuir, juntament amb altres iniciatives del centre, al desenvolupament de les competències audiovisuals dels nois i de les noies del 3r curs d'ESO de l'Escola Sant Gervasi, tot posant l'accent en l'anàlisi, la reflexió i la creativitat.

1. Què és Fem un curt?

Fem un curt és un projecte interdisciplinari que implica les àrees de Llengua Catalana, Llengua Castellana i Educació Audiovisual. La finalitat del projecte és l'elaboració d'un curtmetratge amb contingut ètic, és a dir, que inclogui una reflexió sobre algun aspecte de la convivència en societat o sobre valors personals i col·lectius. Durant un trimestre i mig, els noi i les noies de 3r d'ESO duen a terme tot un seguit d'activitats organitzades en tres etapes:

- A. Activitats d'iniciació per ampliar els seus coneixements sobre el llenguatge audiovisual i les tècniques narratives.
- B. Activitats de pràctica en l'ús de la càmera, enregistrament de seqüències i creació de petites històries per tal d'adquirir més domini tècnic.
- C. Activitats d'elaboració d'un *briefing* amb la idea inicial del curt, redacció del guió, confecció del *storyboard*, planificació del rodatge, edició i muntatge del curt.

El projecte finalitza amb una mostra de curts adreçada a la comunitat educativa del centre: professorat, famílies, companys i companyes...

2. Metodologia

Comencem el projecte amb un seguit d'activitats la finalitat de les quals és activar, posar en ordre i ampliar els coneixements previs de l'alumnat. També serveixen per anar sensibilitzant els nois i les noies sobre la capacitat suggeridora de les imatges, de les possibilitats que ofereixen, per exemple, els diferents enquadraments, els moviments de càmera, la definició de detalls...

Tot seguit ens centrem en la història i en les particularitats de la narrativitat audiovisual. El calc de seqüències i l'elaboració de petits projectes com un breu curt fent servir els trucatges visuals de Méliés serveixen per anar adquirint soltesa i consciència pel que fa al llenguatge audiovisual.

Finalment, totes les destreses i competències es posen en joc confeccionant el guió literari i tècnic d'un curt, produint-lo i fent-ne la postproducció.

A nivell tècnic, els alumnes i les alumnes utilitzen les càmeres dels seus telèfons mòbils com a principal eina d'enregistrament i del programa d'edició Videopad. És en l'acció i fent provatures que en van descobrint les seves possibilitats i trobant solucions pràctiques als problemes que puguin anar sorgint. Es tracta de construir el coneixement a partir del fer i del anar compartint descobertes.

El curs s'organitza en 5 grups. Cada grup consta de 25 alumnes que s'integren en tres equips de rodatge per crear el curt. Pel que fa a les activitats prèvies d'iniciació i primeres pràctiques, s'organitzen en parelles o petits grups. Cada equip de rodatge inclou els següents rols: director, equip de guionistes, tècnic de càmera, director de fotografia i il·luminació, responsable atrezzo, vestuari i maquillatge, responsable d'edició.

Creiem que aquest projecte és idoni per afavorir el desenvolupament de les habilitats i les actituds necessàries per al treball en equip: distribució de responsabilitats, estratègies de discriminació de tasques i d'organització i planificació de la seva execució, revisions periòdiques dels progressos, tolerància, diàleg, decisions consensuades... Com a recursos que utilitzen els alumnes són la plataforma Moodle i l'aplicació Drive.

El paper del professorat en la realització del projecte és la d'acompanyar i suggerir idees, estimular i guiar processos.

El projecte es desenvolupa al llarg d'un trimestre i mig, en 3 sessions setmanals de 55 minuts. L'enregistrament d'algunes seqüències i la postproducció del curt demanen temps fora de l'horari lectiu.

3. Objectius

- 1.- Aportar, discutir, argumentar i triar la idea per elaborar un curt.
- 2.- Consolidar el domini del llenguatge i la narrativitat audiovisuals.
- 3.- Elaborar col·lectivament un guió cinematogràfic.
- 4.- Planificar i dur a terme un pla de rodatge.
- 5.- Distribuir i assumir les tasques corresponents als diferents rols d'un equip de rodatge: director, guionista, tècnic de so, director de fotografia, editor, actors, ...
- 6.- Incentivar la capacitat creativa per tal de produir missatges senzills però aptes com productes reals i comunicativament eficaços (curtmetratge).
- 7.- Afavorir el desenvolupament d'una actitud crítica davant els productes audiovisuals.
- 8.- Promoure la interacció entre l'emotivitat i la racionalitat.
- 9.- Implicar-se i comprometre's amb les tasques proposades per l'equip o grup de rodatge.

4. Participants.

Els participants de *Fem un curt* han estat els 120 alumnes de 3r d'ESO de l'Escola Sant Gervasi.

5. Context de desenvolupament.

El projecte es va realitzar per primera vegada durant el curs 2018/2019, de setembre a juny, al llarg de tot un curs. Aquesta ha estat la segona vegada que s'ha dut a terme, amb alguns ajustaments de programació i temporalització i amb el propòsit de consolidar-lo com a part del currículum estable del curs, lligat a l'avaluació formativa de competències corresponents tant a l'àrea de Llengua i Literatura com a l'àrea d'Educació Audiovisual.

6. Competències.

De l'àmbit digital

Competència 2. Utilitzar les aplicacions d'edició de textos, presentacions multimèdia i tractament de dades numèriques per a la producció de documents digitals.

Competència 3. Utilitzar les aplicacions bàsiques d'edició d'imatge fixa, so i imatge en moviment per a produccions de documents digitals.

Competència 8. Realitzar activitats en grup tot utilitzant eines i entorns virtuals de treball col·laboratiu.

Competència 11. Actuar de forma crítica i responsable en l'ús de les TIC, tot considerant aspectes ètics, legals, de seguretat, de sostenibilitat i d'identitat digital.

De l'àmbit lingüístic

Competència 3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.

Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització.

Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística .

Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal.

Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents ..

Competència 9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs

De l'àmbit cultura i valors ètics

Analitzar críticament l'entorn (natural, científicotecnològic, social, polític, cultural) des de la perspectiva ètica, individualment i de manera col·lectiva .

Actuar amb autonomia en la presa de decisions i ser responsable dels propis actes.

De l'àmbit personal i social

Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge.

Desenvolupar habilitats i actituds que permetin afrontar els reptes de l'aprenentatge al llarg de la vida.

7. Àrees curriculars.

Les àrees curriculars implicades en aquest projecte són:

- Llengua catalana i castellana. Totes dues llengües es fan servir en la realització de les activitats dels projecte i a l'hora d'elaborar els guions. Els alumnes poden triar la llengua amb la qual volen expressar-se davant la càmera.
- Cultura Audiovisual. Tot i no ser una matèria específica dins el currículum d'Educació Secundària, l'educació en audiovisual és una àrea transversal present en tots aquells projectes que, com aquest, es basen en la representació en imatges i la creació d'un discurs a partir del llenguatge audiovisual.

8. Continguts curriculars.

- Estratègies de cerca, ús de cercadors i tractament de la informació per a la construcció del coneixement.
- Registres lingüístics.
- El guió cinematogràfic.
- El relat (gènere narratiu).
- La imatge en moviment: composició de la imatge, moviments de càmera, el so i el muntatge audiovisual.
- Els gèneres cinematogràfics.
- El curtmetratge.
- El pla de rodatge.

8. Temporalització i sessions.

Aquestes són les activitats que es duen a terme al llarg del projecte i la seva distribució en sessions de treball a l'aula.

Primera activitat – AUTORETRAT

- **Individual.**
- Cal repartir paperets i que cada alumne escriu tres adjectius que cregui que el defineixen.
- Recollim els paperets.
- S'han de fer una foto on es reflecteixin aquests adjectius, a ser possible els tres.
- Escriure un petit text justificant l'elecció dels adjectius.
- Portar impresa la foto amb els tres adjectius.
- Mural de classe amb totes les fotos.

Dues sessions – 1- Adjectius + foto.

2 – Expo. Oral justificació + foto impresa.

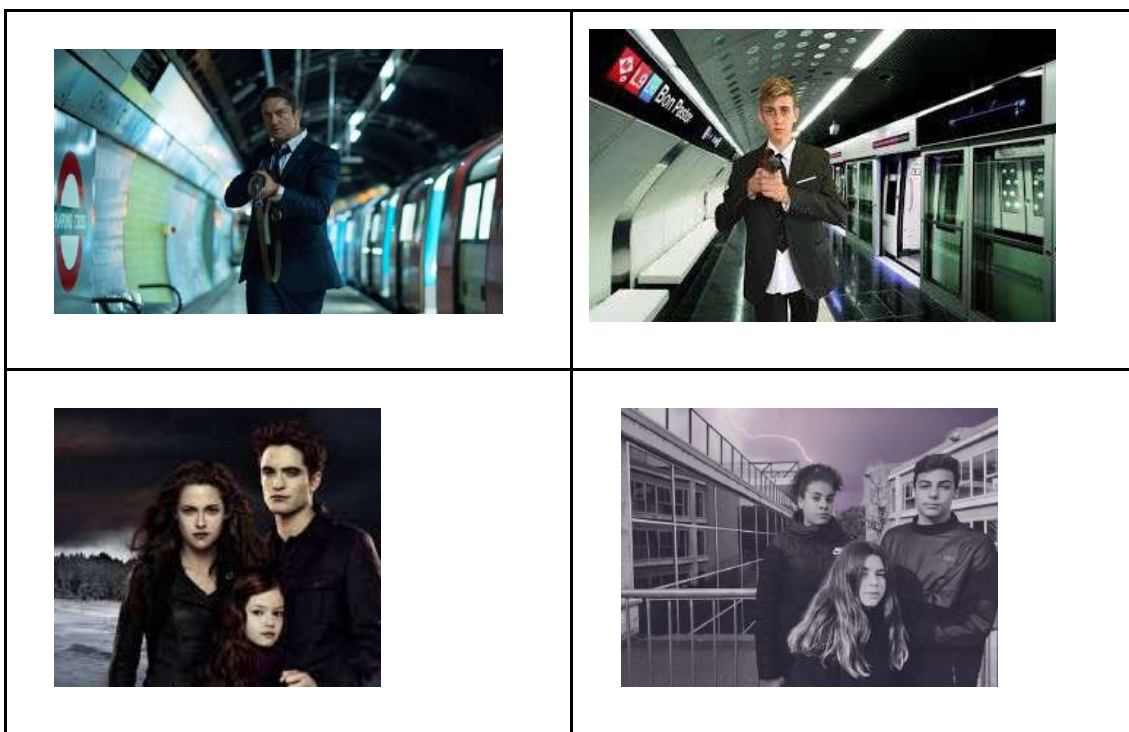
Segona activitat – **CALCAR UNA IMATGE**

- **Grups de 2 – 3 alumnes.**
- **En castellà.**
- Seleccionar un fotograma d'una pel·lícula de les que hi ha penjades al Drive.
- Fer una foto reproduint la imatge, el més fidel possible, amb tots els detalls.
- Escriure un text relacionat amb la imatge, no una descripció de la foto, sinó una història intimista dels personatges.

Tres sessions – 1 – Escollir imatge – assajar foto.

2 – Foto de la imatge, amb atrezzo.

3 – Text

Tercera activitat – **PERSONATGE I GÈNERE**

- **Grups de 4 alumnes**
- **En català.**
- Cada grup escull un gènere cinematogràfic i prepara una presentació power point:
 - *Característiques del gènere.
 - *Personatges
 - *Temes
 - *Fragment d'una pel·lícula del gènere escollit.

*Foto pròpia que podria formar part d'una pel·lícula del gènere. Gèneres: Western, Cinema negre (policiac), Thriller (suspens), Ciència ficció, Terror, Musical, Comèdia, Animació, Aventures, Bèl·lic, ...

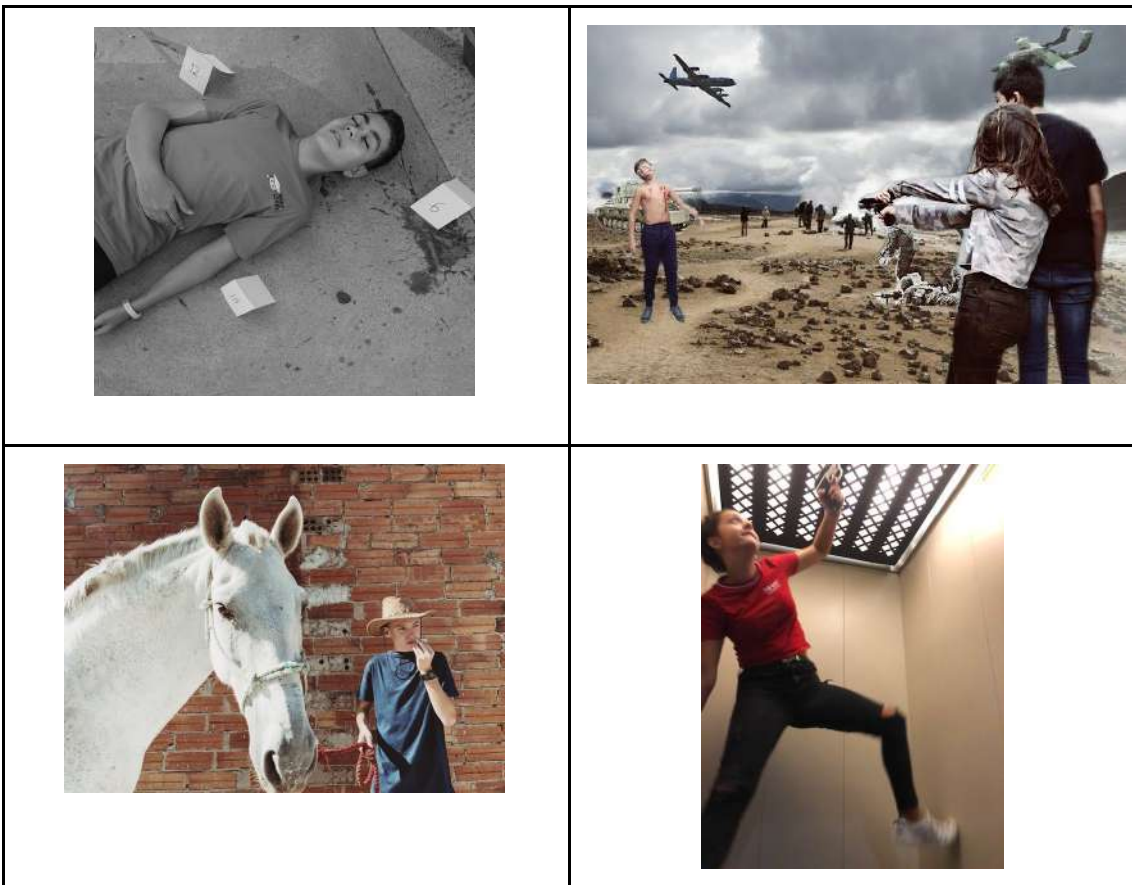
Cinc sessions – 1 – Fer grups, repartir gènere, cercar informació sobre el gènere.

2 – Power point

3 – Foto i preparació de la presentació oral.

4 – Exposicions orals.

5 – Exposicions orals.

Quarta activitat – COPIANT UNA SEQÜÈNCIA CINEMATOGRÀFICA

- Grups de 3 – 4 persones.
- En català o castellà.
- Cada grup escull una seqüència d'una pel·lícula, de tres minuts de durada aproximadament.
- S'ha de representar la seqüència escollida el més fidelment possible, amb la caracterització dels personatges i els espais el més semblants possible.

Cinc sessions- 1- Fer grups, visionar seqüències i escollir-ne una.

2- Assajar la seqüència i començar a gravar-la.

3- Gravar i editar la seqüència.

4- Visionar seqüències.

5- Visionar seqüències. Comentar les seqüències vistes.

Cinquena activitat - **CINEMA MUT GEORGES MÉLIÈS**

Aquesta activitat consisteix en crear un curtmetratge mut d'uns tres minuts aproximadament on es reproduxin alguns dels trucatges del cineasta Georges Méliès.

- Grups de 3 - 4 persones.
- Veure i comentar a classe el document PARTICIPA MÉLIÈS. RECURSOS PER A ESCOLES.
- Veure el document: VÍDEOS I IDEES.
- Veure vídeos de Zach King. Comentar-los.
- Pensar una idea, crear una història, escollir els trucatges que s'utilitzaran i escriure el guió literari per al curt.
- Elaborar l'Storyboard.-
- Escollir la música del curt.

Deu sessions- 1- Fer grups (lliures). Document a classe PARTICIPA MÉLIÈS. RECURSOS PER A ESCOLES.

2- Document VÍDEOS I IDEES. Vídeos de Zach King.

3- Idea, història, trucatges, música,..., per al curt.

4- Elaboració del guió literari.

5- Elaboració de l'Storyboard.

6- Assajar i començar a gravar el curt.

7- Gravació.

8- Gravació i edició.

9- Visualització vídeos.

10- Visualització vídeos.

Sisena activitat - **ANÀLISI CRÍTICA D'UN CURTMETRATGE**

En aquesta activitat us proposem el visionat d'un seguit de curtmétratges, un cop finalitzat el visionat heu de seleccionar-ne un i, mitjançant successius visionats, anar identificant els diferents elements, recursos, tècniques emprats pel seu director/a i les altres persones que hi han intervingut en la realització. Per dur a terme aquesta anàlisi teniu una pauta penjada al DOCUS.

- En parelles.
- Visionar els curtmétratges.
- Escollir-ne un.
- Aplicar la pauta d'anàlisi.
- Redactar el document.
- Entregar-lo imprès.

Tres sessions- 1- Visionar els curts i escollir-ne un.

2- Aplicar la pauta d'anàlisi.

3- Redactar el document.

Entregar el document imprès

Setena activitat - **CURTMETRATGE**

Aquesta activitat és el producte final d'aquest projecte, cal crear un curtmétratge amb una durada de 8 minuts com a màxim. Formarem equips de 8 persones, cadascuna de les quals desenvoluparà un rol dins de l'equip, tot i que tots els membres del grup col·laboraran en totes les tasques.

Cada alumne del grup classe manifestarà, en una graella, el rol que li agradaria desenvolupar dins de l'equip.

Rols de treball dins l'equip:

Director

Guionistes (2 persones)

Imatge - càmera

Director de fotografia - localització i ambient.

Atrezzo - vestuari, maquillatge, decoració dels espais,...

Muntadors, editors (2 persones)

El professor escollirà tres persones que faran de directors i, junt amb ells, i mirant la graella dels rols, es formaran els tres equips.

Se'ls demana que triïn temes amb un contingut ètic i de denúncia social.

Un cop formats, comencen a treballar.

Visualització dels CURTMETRATGES :darrera setmana lectiva.

Tasques a realitzar:

- Formació dels equips.
- Pensar un nom per a la productora cinematogràfica que han format i crear un logo.
- Fer una pluja d'idees per a la realització del curt.
- Escollir la idea que agradi més a tots els membres de l'equip.
- Explicar la idea escollida en unes 200 paraules aproximadament, indicant com es plasmarà aquesta idea en el curtmetratge.

***Recollirem:** Un document amb el nom de la productora, el logo, la pluja d'idees i l'explicació de la idea escollida. Se'ls deixen dues sessions per fer-ho.

- Escriure el guió.

***Recollirem:** El guió del curtmetratge.

- Fer l'story board.

***Recollirem:** L'story board.

- Realitzar el pla de rodatge - indicar en quin dia i a quina hora es gravarà cada escena. Es planificarà en una graella i ens la presenten.

***Recollirem:** La graella amb el pla de rodatge.

- Gravar.
- Muntar i editar el curtmetratge.

sessions: unes 20 sessions dins de l'aula més el que necessitin fora d'horari. Per coavaluar i visionar els curtmetratges necessitem 3 sessions.

9. Recursos

RECURSOS HUMANS

- Els professors de llengües (María José Medina, Marta Montaner, Màximo Sancho i Pilar Colomé).
- Els alumnes de 3r d'ESO

RECURSOS TÈCNICS

- Ordinadors amb connexió a internet
- Software d'edició de vídeo

- Telèfons mòbils dels alumnes
- Projector per visionar
- Plataformes Moodle i Drive

10 . Valoració professorat

El treball cooperatiu a diferents nivells (parelles, petits equips, equips de rodatge i gran grup) és una de les claus d'aquest projecte. El professorat implicat hi ha constatat un aprenentatge efectiu en l'alumnat a l'hora de posar en joc estratègies d'identificació, definició i distribució de tasques i d'organització temporal. Els nois i les noies han hagut de negociar i arribar a acords sovint (per exemple, per a no trepitjar-se temes, idees, etc.) i coordinar-se per treure profit dels recursos disponibles. Naturalment no han mancat les discussions en el sí dels grups, però sempre s'han resolt amb prou cordialitat.

El professorat valora molt positivament el grau de motivació i implicació de la majoria dels participants, que ha estat alt i sostingut. L'ambient de treball a l'aula ha estat, en general, molt bo.

Els dos altres objectius clau de *Fem un curt*, que són promoure la creativitat de l'alumnat i el desenvolupament de les capacitats associades a la lectura i l'elaboració de missatges audiovisuals, han estat àmpliament assolits.

Aquest projecte ha permès a les noies i els nois descobrir referents cinematogràfics, entendre per dins la complexitat que implica la creació d'una pel·lícula i la diversitat de professionals i tasques que hi intervenen. També han trobat solucions pràctiques i imaginatives partint de mitjans austers.

Per tot plegat es pot dir que ha estat una experiència molt reeixida.

11. Annex : fotos . Imatges de pel.lícula.

